

ИЛИЯ БЕШКОВ

БАРАТА

chitanka.info

Между двата хълма на селото минава малка рекичка. Съвсем мъничка, тя няма име като големите реки. Затова я наричат Барата. Кой знае откъде извира! И би трябвало да се влива в голямата река, която тече на няколко километра оттук. Но никой не знае точно и къде отива, из кои долища и върбалаци се губи... Тя не тече, а цъцри. Водата ѝ е малка, но тинята — голяма. Понякога изглежда смълчана и неподвижна под слънцето, бръмнала от мухи и комари. Барата е обрасла в бърз и бучениш; из рядката ѝ кал се търкалят свине с премигващи розови очички; ята патици и гъски тапат из гъстата тиня — търсят вода.

Между тия обитатели се намираха и биволици, и деца — с възбрани крачоли, с вдигнати ризки. И какво ли не още бе примамено от тая тайнствена тиня! Стопанките идваха с дълги тояги да прибират свинете или децата и когато не ги намираха, в домовете се чуваше шум и глъчка, а после набиваха някого. Случваше се да изчезнат патенца и прасенца. Тогава хората почваха да разпитват съседските деца: „Какво ядохте днеска? Къде хвърлихте перушината?“...

Когато придойдеше повечко вода, някои заприщваха Барата, за да полеят пипера и лука в градините. Но много скоро се узнаваше и разгневени стопанки с каластирки, мотики и с люти клетви разваляха „бента“: „От бога е, не може да се краде! Колко вода е, та да има и за крадене!“

И Барата си потичаше спокойно.

От двете страни на Барата е разположено селото. Много отдавна е заселено: хората заработили, улегнали и забравили всичко.

Едната половина си имаше свещеник, кръчми и училище. И другата си имаше. Барата ги делеше. А когато умреше куче, кокошка или друга гад, хвърляха я „през Барата“. Общинската власт уреждаше споровете, но точни указания в закона не се намираха. „Отвъд Барата“ бе дума унизителна, насмешлива. Дъщерите и синовете се задомяваха и от едната, и от другата страна, рожбите ги пренасяха „у мамини през Барата“, но все си оставаха чужденци. Гостите от „през Барата“ се заседяваха по-дълго: „То кой знае дали ще ни се случи да дойдем скоро пак, ами да се порадваме сега, че всичко се случва, недай боже!“ „Ами наканете се някой път с децата, колко е път! Ей го — през Барата.“ Големите обли камъни, които бяха поставени за преминаване, стигаха до края на Барата. И да стъпяше човек сръчно по тях, което бе трудно,

пак цопваше накрая. Затова по-разсъдливите газеха покрай камъните и изтръскваха краката си на другия край. „Така, така, бай Маринчо! Булката ще ти опере само навуцата, а моят умник търсил ношес камъните, та се върна като малак на четири крака. Не съм го пипнала, ами го изпратих кален на къра — да го опере дъждът...“

И бай Маринчо, доволен от похвалата, затупваше мокри крака из гъстия прах и изчезваше в него.

Колите със зажаднелия впрегнат добитък изскърцваха, четирите колелета хлътваха последователно едно след друго, ритлите се „отсебваха“ и удряха една в друга, а заспалият колар се събуждаше.

В радостни и весели дни за селото, хората се обличаха и обуваха нови калеври и чорапи. А и навуцата бяха нови, тепани. Пъстрият празничен свят заставахе от двете страни на Барата и всеки пренасяше кой когото може. Всичко ставаше бавно, с ред и търпение. На другия бряг се обуваха, а мнозина, събули се веднъж, продължаваха пътя си нагиздени и боси — с обуца в ръцете.

Недалече от Барата — от едната и другата страна — се намираха каменните чешми, чиято вода по вадички се изтичаше в Барата. Прашните кокошки, с разни връвчици по краката, потапяха човките си из тия вадички и дигаха шии към небето.

Трудно бе да се разбере всичко, което ставаше около тия чешми. В дървените корита понякога натрупваха черги, дрехи и бог знае какви още парцали. Там перяха жени, пояха добитък, наливаха вода, а понякога се струпваха всички заедно. „Отстъпете малко, ей хора, добиче е то, не знае да чака!“ И хората отстъпваха. Добитъкът, получил преднина, плакнеше муцуните си в бистрата вода, облизваше с език чучурите, а стопанинът му подсвирваше насърчително и с галени имена го подканваше да пие — види се, това бяха имена на роднините му. Но добичетата са си добичета. Почнат да ровят из чергите, стъпват в коритото, вкопчват рогата си за борба и настава писък. Галените думи се заменят с други едни такива, от които чакащите с менци моми тръгват за другата чешма. С тояги по гърба, с ръце подкарват напоения добитък — равнодушен, заклатен из прашните улици. Под устата му се люлее проточена лига — като късна есенна паяжина.

От дуvara над коритото висяха много боси крачета с набодени и посинели от тръни пети. Това бяха сополиви деца, които кой знае защо

по цял ден седяха там и разговаряха. От време на време смъкваха някое, потапяха главата му в коритото, тръкваха го със сапун и то почваше да реве. Ако някому дойдеше на ум, поизпирваха ризката му отзад, без да го събличат, извиваха я, прибождаха я над кръстчето му, плясваха го отзад и то се връщаше пак горе, при другите деца, да го суши слънцето.

Привечер жените се прибираха с праметнати на кобилици дрехи. Те водеха за ръка „опрани“ рожби, които тапаха с боси крачета и влачеха завързана с връвчица тенекийка, стара тенджера или динена кора, а след тях оставаше тънка, мокра следа.

Вечерта е тиха. Само чучурите пеят и песента им е странна, различна една от друга — сякаш разговарят. Жабите от Барата почват да крякат. Става такова време, че няма какво да се прави. Хората се прибират да спят.

август 1957

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.